

EUROPOS KOMISIJA

PRANEŠIMAS SPAUDAI

Briuselis, 2013 m. rugsėjo 9 d.

Aplinka. ES imasi veiksmų, kad apsaugotų biologinę įvairovę nuo invazinių rūšių

Europos Komisija šiandien pasiūlė naują teisės aktą, kuriuo siekiama užkirsti kelią sparčiai didėjančiai invazinių rūšių grėsmei ir valdyti šių rūšių augalų ir gyvūnų plitimo pasekmes. Šiuo metu Europoje yra daugiau kaip 12 000 rūšių, kurios svetimos aplinkoje, kuriose paplito. Maždaug 15 proc. šių rūšių yra invazinės ir sparčiai plinta. Pasiūlymas parengtas siekiant spręsti didėjančias šių invazinių rūšių keliamas problemas.

- **Ekonominė** problema. Dėl invazinių rūšių Europoje kasmet patiriama ne mažiau kaip 12 mlrd. eurų nuostolių. Jų patiriama dėl pavojaus žmonių sveikatai (pavyzdžiui, Azijinių širšių ir tigrinių uodų įgėlimas gali būti mirtinas), infrastruktūros gadinimo (pavyzdžiui, Japoninis pelėvirkštis gadina pastatus) ir mažesnio žemės ūkio kultūrų derliaus (pavyzdžiui, nutrijos naikina pasėlius).
- **Ekologinė** problema. Invazinės rūšys gali labai pakenkti ekosistemoms, dėl jų gali išnykti rūšys, palaikančios gamtoje pusiausvyrą. Čia galima paminėti vėlyvasias ievas, dėl kurių plitimo labai sutrinka miškų ekosistemos. Kitas pavyzdys – pilkosios voverės, išstumiančios rudąsias. Invazinės rūšys yra antra pagal svarbą priežastis, dėl kurios visame pasaulyje mažėja biologinė įvairovė (pagrindinė priežastis – buveinių nykimas).
- **Politinė** problema. Daugelis valstybių narių jau skiria nemažai lėšų šiai problemai spręsti, tačiau šios pastangos neduos gerų rezultatų, jei bus veikiama vien nacionaliniu lygmeniu. Pavyzdžiui, išnaikinti Belgijoje Mantegacio barščius bus sunku, jei šie augalai vėl paplisis iš Prancūzijos.

Už aplinką atsakingas Europos Komisijos narys Janezas Potočnikas: „*Kova su invazinėmis rūšimis yra puikus srities, kurioje Europos šalys gali pasiekti daugiau veikdamos drauge, pavyzdys. Mūsų siūlomas teisės aktas padės apsaugoti biologinę įvairovę ir sutelkti pastangas, kad galėtume pašalinti didžiausius pavojus. Dėl to nacionalinės priemonės taps veiksmingesnės, o rezultatų bus pasiekama ekonomiškai efektyviausiais būdais. Džiaugiuosi, kad dirbsiu drauge su valstybėmis narėmis ir Europos Parlamentu, kad šis teisės aktas būtų įgyvendintas ir darytume pažangą sprenddami šią didelę visos Europos problemą.*“

Esminis pasiūlymo elementas – **Europos Sąjungoje problemų keliančių invazinių rūšių sąrašas**, kuris bus sudarytas drauge su valstybėmis narėmis, atlikus rizikos vertinimą ir remiantis moksliniais duomenimis. Nurodytos rūšys bus uždraustos Europos Sąjungoje, t. y. nebus leidžiama tų rūšių augalų ir gyvūnų importuoti, pirkti, naudoti, išleisti į laisvę arba parduoti. Bus imtasi specialių priemonių siekiant spręsti prekyautojams, augintojams arba gyvūnų augintinių savininkams pereinamuoju laikotarpiu kilsiančias problemas.

Pasiūlyme numatomos trijų rūšių priemonės:

- **Prevencija.** Valstybės narės pasirūpins priežiūra, kad užkirstų kelią tyčiniam uždraustų rūšių įvežimui. Tačiau daugelis rūšių į Europos Sąjungą pateko netyčia, kartu su prekėmis arba konteneriuose. Valstybės narės turės imtis veiksmų, kad nustatytų tokius jų patekimo būdus ir imtųsi atitinkamų prevencijos priemonių.
- **Skubus įspėjimas ir greitas reagavimas.** Jei kuri nors valstybė narė nustatys, kad jos teritorijoje plinta Europos Sąjungoje problemų kelianti rūšis, ji nedelsdama imsis veiksmų, kad ją išnaikintų.
- Jau paplitusių invazinių rūšių **valdymas.** Jei Europos Sąjungoje problemų kelianti rūšis jau plačiai paplitusi, valstybės narės turės imtis priemonių, kad sumažintų jų daromą žalą.

Pasiūlymu skatinama laikytis darnaus ir labiau į prevenciją orientuoto požiūrio, kad ateityje didėtų veiksmingumas ir mažėtų išlaidos dėl žalos bei kovos su šiomis rūšimis išlaidos.

Tolesni veiksmai

Siūlomą reglamentą dabar nagrinės Taryba ir Parlamentas. Valstybės narės visapusiškai dalyvaus sudarant sąrašą. Jos galės siūlyti, kokias rūšis į tą sąrašą įtraukti. Sistemą papildys pagalbos priemonė – Europos svetimų rūšių informacijos tinklas (<http://easin.jrc.ec.europa.eu/>).

Pagrindiniai faktai

Numatoma, kad ateityje svetimos rūšys į Europą plūs dar labiau, nes prekyba tampa vis intensyvesnė, o žmonės vis daugiau keliauja, todėl daugiau įvairių rūšių augalų ir gyvūnų pervežami iš vienos Žemės rutulio vietos į kitą.

Reglamentas dėl invazinių rūšių plitimo prevencijos ir valdymo grindžiamas ES efektyvaus išteklių naudojimo veiksmų planu ir ES biologinės įvairovės strategija iki 2020 m.

Daugiau informacijos

http://ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/index_en.htm

Iš tvlink.org galima parsisiųsdinti audiovizualinės medžiagos.

[MEMO/13/769](#)

Asmenys ryšiams:

[Joe Hennon](#), tel. +32 2 295 35 93

[Monica Westernen](#), tel. +32 2 299 18 30